

JUKNAITĖ-BALTRŪNIENĖ VANDA

Gimė 1949 11 28 Papiljuose Rokiškio r.

Prozininkė, pedagogė

1956-1960 m. mokėsi Dačiūnų pradinėje, 1960-1964 m. Obelių internatinėje, 1964-1965 m. Zarasų internatinėje, 1965-1967 m. Obelių vidurinėje mokyklose. 1967-1972 m. Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą.

1972-1973 m. mokytojavo Klaipėdos 10-ojoje vid. mokykloje, 1973-1975 m. Lietuvos valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakulteto asistentė. Nuo 1975-1992 m. VPI estetinio lavinimo katedros vyr. dėstytoja, nuo 1992 VPU Lituanistikos fakulteto Lietuvių literatūros katedros docentė, nuo 2010 m. profesorė.

Keletą metų vedė radijo laidą. Dirba socialinės pedagogikos srityje su benamiais, gatvės vaikais, neįgaliaisiais, Anykščių rajone Inkūnuose jiems įsteigė vasaros stovyklą.

Rašyti pradėjo jau baigusi universitetą. Nuo 1990 m. Lietuvos rašytojų sąjungos narė.

Pirmoji apsakymų ir apsakos knyga „Ugniaspalvė lapė“ pasirodė 1983 m. 1990 m. pasirodė romanas „Šermenys“, išgarsinęs rašytoją. 1995 m. išleista apysaka „Stiklo šalis“. Dabar yra išleistos jau 8 knygos. Jos išverstos į anglų, latvių, lenkų, rusų, švedų, vokiečių kalbas. Kūryba įtraukta į vidurinės mokyklos programą.

Pagal apysaką „Stiklo šalis“ režisierė J. Lapinskaitė pastatė kino filmą. Pagal dramą „Formulė“ režisierius G. Padegimas pastatė spektaklius Lietuvos nacionaliniame dramos ir Rygos teatruose.

Kūryba įvertinta gausybe apdovanojimų: 1993 m. skirta J. Paukštelio premija, 1994 m. Žemaitės premija už romaną „Šermenys“, 2001 m. J. Grušo premija už dramą „Formulė“, 2002 m. Lietuvos vaikų fondo premija, 2003 m. G. Petkevičaitės-Bitės premija už esė knygą „Išsiduosi. Balsu“. 2004 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės meno premija, 2007 m. Lietuvos meno kūrėjų asociacijos premija, 2008 m. J. Keliuočio premija. 2008 m. tapo Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureate. Už aktyvią veiklą, globojant ir auklėjant beglobius vaikus, 2002 m. skirta išeivio filantropo Valterio Rasko premija. 2003 m. apdovanota Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiumi.

Kūryba įtraukta Lietuvos ir užsienio šalių antologijas ir rinktines: „Des âmes dans le brouillard : anthologie de nouvelles lituaniennes contemporaines“ (2003), „XX a. lietuvių literatūros chrestomatija, 1904-1989“ (2011), „El país de cristal“ (2008), „Litauen berättar: att avregistrera ett spöke“ (2005), „Litauen lesen“ (2009), „Naujoji lietuvių literatūra / Audinga Peluritytė-Tikuišienė“ (2011), „Social change“ (2012), „The Earth remains : an anthology of contemporary Lithuanian prose“ (2002) ir kt.

Bendradarbiauja spaudoje: „Atgimimas“, „Dialogas“, „Gimtasis žodis“, „Gyvybės Lietuva“, „Kelionė su bernardinai.lt“, „Krantai“, „Kultūros barai“, „Lietuvos aidas“, „Lietuvos žinios“, „Metai“, „Nemunas“, „Šeiminkė“, „Šiaurės Atėnai“, „Valstiečių laikraštis“ ir kt.

Kūryba

Išsiduosi. Balsu : [esė, pokalbiai] / Vanda Juknaitė. - Vilnius : Lietuvos rašytojų s-gos l-kla, 2002 (Kaunas : Spindulys). - 256, [3] p. : iliustr.

Kad pamatytų šitą pasaulį : [Vilniaus m. dienos centro "Šviesa" lankytojų darbai ir interviu su jų artimaisiais] / Vanda Juknaitė: tekstai ; Arūnas Baltėnas: fotografijos. – Vilnius : Dienos centras "Šviesa", 2014 (Vilnius : BALTO print). – 103, [22] p. : iliustr.

Ponios Alisos gimtadienis : dvi pjesės / Vanda Juknaitė. - Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2010 (Vilnius : Petro ofsetas). - 118, [2] p.

Romualdo Granausko prozos modernumas : metodinis leidinys / Vanda Juknaitė ; Vilniaus pedagoginis universitetas. Lituanistikos

fakultetas. – Vilnius : Vilniaus pedagoginis universitetas, 2003 (Vilnius : VPU l-kla). – 23, [1] p.

Stiklo šalis : apysaka / Vanda Juknaitė ; [Jūratės Stauskaitės iliustracijos]. - Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 1995 (Kaunas : Gabija). - 48, [3] p. : iliustr.

Šermenys : romanas / Vanda Juknaitė. - Vilnius : Vaga (Kaunas : Aušra), 1990. - 91, [2] p.

Šermenys : romanas ; Stiklo šalis : apysaka ; Formulė : drama / Vanda Juknaitė. - Vilnius : Alma littera, 2000 (Vilnius : Vilspa). - 253, [3] p.

Tariamasis iš tamsos : pokalbiai su vaikais / Vanda Juknaitė. - Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2007 (Kaunas : Spindulys). - 175, [1] p. : iliustr.

Ugniaspalvė lapė : apysaka ir apsakymai / Vanda Juknaitė. - Vilnius : Vaga, 1983 (Vilnius : M. Šumausko sp.). - 111, [1] p. - (Pirmoji knyga).

Saulėlydžio senis : Romualdo Granausko kūrybos interpretacijos / Elena Nijolė Bukelienė, Vanda Juknaitė. - Vilnius : Alma littera, [2004] (Vilnius : Spauda). - 159, [1] p. : iliustr.

My voice betrays me / Vanda Juknaitė ; translated and edited by Laima Sruoginis. – Boulder : East European Monographs ; New York : Columbia University Press, 2007. – XXVIII, 139 p. ; 23 cm. – (East European monographs ; no. 707)

That they would see our world : [the artworks of members of the Vilnius day center "Šviesa" and interviews with the relatives of the center's members] / Vanda Juknaitė: text ; Arūnas Baltėnas: photography ; [translated from Lithuanian by Dovydas Bukauskas]. – Vilnius : Dienos centras "Šviesa", 2014 (Vilnius : BALTO print). – 103, [22] p. : iliustr.

Knygos apie V. Juknaitę

Vanagaitė G. Prasmės raiška Vandos Juknaitės kūrinuose : mokomoji knyga filologijos studentams / Gitana Vanagaitė ; Vilniaus pedagoginis universitetas. Lituanistikos fakultetas. Lietuvių ir lyginamosios literatūros katedra. – Vilnius : Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2011 (Vilnius : VPU l-kla). – 70, [1] p. ; 20 cm. – (Metodinės priemonės).

Vanda Juknaitė / [Übersetzung: Akvilė Galvosaitė, Silke Brohm, Daiva Pilinkienė, Saskia und Wolfgang Koeth]. – [Vilnius : Vieš. įstaiga "Lietuviškos knygos", 2002] ([Vilnius] : Sapnų sala). – 13, [2] p., įsk. virš. ; 21 cm. – (Litauische Literatur. Prosa)

Vanagaitė G. Prasių raiška Vandos Juknaitės kūryboje : monografija / Lietuvos edukologijos universitetas, Lituanistikos fakultetas, Lietuvių ir lyginamosios literatūros katedra. – Vilnius : Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, 2015 (Vilnius : LEU l-kla). – 309, [1] p. ; 21 cm

Šaltiniai

Kas yra kas. Lietuvos moterys. - Kaunas, 2007. - P. 185.

Kas yra kas Lietuvoje. – Kaunas, 2006. – P. 623.

Kas yra kas Lietuvoje. – Kaunas, 2008. – P. 679.

Kas yra kas Lietuvoje. Auksinis tūkstantmečio leidimas. - Kaunas, 2009. - P. 683.

Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos valstybės metraštis 1990-2010. - Kaunas, 2013. - P. 440.

Lietuva. - Vilnius, 2008-2015. - [T.] 3, 2012, p. 122.

Lietuvių literatūros enciklopedija. – Vilnius, 2001. – P. 207.

Literatūros enciklopedija mokyklai. - [Vilnius], [2011]. - P. 165.

Visuotinė lietuvių enciklopedija. - Vilnius, 2001-2015. - [T.] 8, 2005, p. 766.

Baranova J. Filosofija ir literatūra. – Vilnius, 2006. – P. 244-279, 280-336.

Bukelienė E. Tarp rašytojo ir skaitytojo. – Vilnius, 2006. – P. 14-52.

Daujotytė-Pakerienė V. Laisvojo mąstymo properšos. – Vilnius, 2012. – P. 268-269.

- Daujotytė-Pakerienė V. Parašyta moterų. – Vilnius, 2001. – P. 726-734.*
- Ekokritikos akivarai / Irena Ragaišienė, Vija Višomirskytė, Indrė Žakevičienė. – Kaunas, 2007. – P. 147-152.*
- Feminizmas, visuomenė, kultūra. - [1999], p. 120-128.*
- Fifteen new works of prose from Lithuania: 2002-2003 / [translated by Steven Paulikas]. – Vilnius, [2004]. – P. [19-20].*
- Gailiūtė-Bernotienė G. Best books from Lithuania. – [Vilnius], [2013]. – P. 34-35.*
- Ivanauskienė M. Literatų gatvė. – [Vilnius], [2014]. – P. 58-59.*
- Jonynas V. A. Rinktiniai raštai. – Vilnius, 2006. – P. 156-168.*
- Jonuškaitė B. Eksperimentas. – Vilnius, 2005. – P. 10-12.*
- Lietuvių literatūros konspektas abiturientui. – Vilnius, [2005]. – P. 79-82.*
- Lietuvių raštijos istorijos studijos / Vilniaus pedagoginis universitetas. – Vilnius, 2005. – T. 2, p. 233-250.*
- Literatūros kartų konfliktas. – Kaunas, 2004. – P. 9-12.*
- Lithuanian culture guide. – [Vilnius], [2013]. – [B. 3], p. 44-45.*
- Lithuanian literature today. – Vilnius, [2005]. – P. 4-7.*
- Meniniai ir komunikaciniai tekstai. – Šiauliai, 1997. – P. 56.*
- Meninis tekstas: suvokimas, analizė, interpretacija. – Nr. 7(1), p. 180-187.*
- Naujausioji lietuvių literatūra (1988-2002). – Vilnius, 2003. – P. 129-155.*
- Pajedaitė O. Kuriančios moterys, 1976-1996. – Vilnius, 2011. – P. 21.*
- Peluritytė-Tikuišienė A. Senieji mitai, naujieji pasakojimai. – Vilnius, 2006. – P. 184-195; 261-267.*
- Sruoginis L. The Earth remains / translated and edited by Laima Sruoginis. – Vilnius, 2002. – P. [245]-248.*
- Stepukonienė I. Naujasis lietuvių ir latvių romanas: raidos tendencijos 1988-2000-aisiais. – Kaunas, 2006. – P. 144-153.*
- Tekstas: lingvistika ir poetika. – [T.] 17, P. 34-36; [T.] 18, p. 94-95.*
- Teksto slėpiniai. - [Nr.] 8, p. 52-61; [Nr.] 12, p. 129-141; [Nr.] 16, p. 55-69; [Nr.] 18, p. 106-118.*
- Žmogus ir žodis. - T. 14, Nr. 2 (2012), p. 49-54.*